

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****320. Drugie stanowisko *Erythromma viridulum* (CHARPENTIER, 1840) (*Odonata: Coenagrionidae*) na Pojezierzu Pomorskim**

The second locality of *Erythromma viridulum* (CHARPENTIER, 1840) (*Odonata: Coenagrionidae*) in the Pomeranian Lakelands

KEY WORDS: Dragonflies, *Odonata*, *Erythromma viridulum*, faunistics, Pomerania, Poland.

Erythromma viridulum (CHARPENTIER) jest gatunkiem pontyjsko-śródziemnomorskim, którego północna granica zasięgu przebiega przez Polskę. Z tego względu, interesujące są wszelkie doniesienia z północnej części kraju, zwłaszcza z terenu pojezierzy: Pomorskiego i Mazurskiego. Prowadząc w roku 2001 obserwacje na Pojezierzu Pomorskim, odkryłem nowe stanowisko *E. viridulum*:

– Ziemsko (miejscowość na styku gmin Ińsko i Drawsko Pomorskie), UTM: WV42, 12 VIII 2001, „Studnickie Łąki” – użytek ekologiczny w strefie ochronnej Ińskiego Parku Krajobrazowego, 1 martwy samiec w sieci *Argiope bruennichi* (SCOP.) (częściowo już owinięty nicią), leg., det. et coll. Grzegorz MICHONSKI.

Omawiana ważka jest gatunkiem stwierdzanym na pojezierzach północnej Polski od niedawna, znanym tu zaledwie z kilku stanowisk. Na Pojezierzu Pomorskim po raz pierwszy i jak dotąd jedyny odnotowano ją w latach 80-tych XX wieku w dolinie Pasłęki (LEWANDOWSKI 1994: [W:] XVI Zjazd Hydrobiologów Polskich, Materiały Zjazdowe, Wrocław: 189). Z Pojezierza Mazurskiego znana jest tylko z Olsztyna i jego okolic, gdzie została odkryta w latach 90-tych XX wieku (BUCZYŃSKI, CZACHOROWSKI 1998: Przegł. przyr., 9, 3: 44-55.; CZACHOROWSKI i in. 1998: Parki nar. Rez. przyr., 17, 2: 75-86). Z obszarów leżących nieco bardziej na południe (Wielkopolska, Podlasie) *E. viridulum* była wielokrotnie podawana od co najmniej kilkudziesięciu lat. Najstarsze jest doniesienie z okolic Łomży (SCHOLZ 1917: Z. wiss. Insektenbiol., 13: 85-96).

Powyższe informacje są szczególnie interesujące w świetle prowadzonej ostatnio ożywiającej dyskusji na temat wpływu globalnego ocieplenia klimatu na zasięgi ważek. Pomorze i Mazury były penetrowane przez wielu faunistów, zarówno polskich jak i niemieckich. Nie doprowadziło to do stwierdzenia *E. viridulum*, podczas gdy np. już przed ponad 80-ciu laty znaleziono ją na wyjątkowo słabo zbadanym Podlasiu. Może to świadczyć o tym, że brak starszych danych z Pomorza i Mazur jest wynikiem faktycznego niewystępowania tam *E. viridulum*, oraz że w ostatnich dekadach jesteśmy świadkami rozszerzania się zasięgu tego gatunku na północ. Koreluje to z niektórymi obserwacjami dotyczącymi innych gatunków ważek. Definitywne rozstrzygnięcie tego problemu wymaga jednak dalszych, systematycznych obserwacji.

Bardzo dziękuję Panu Pawłowi BUCZYŃSKIEMU za okazaną pomoc.

Grzegorz MICHONSKI, Ińsko